

Resolusjoner til behandling på landsmøtet 2024

Styret mottok 7 forslag til resolusjoner innenfor gitte frister, og et etterpå, 8 totalt. Disse var:

- «Innfør EUs energieffektiviseringsdirektiv nå» (Folkehelseutvalget)
- «Naturtap må få avgjørende betydning i naturødeleggende arealsaker som vindkraft på land og til havs» (Motvind Vest)
- «Motvind Norge krever en ansvarlig energiforvaltning med redusert forbruk av naturressurser» (Motvind Trøndelag)
- «Havvindresolusjon» (Havvindutvalget)
- «Resolusjon/prinsippvedtak om kjernekraft» (Fagpolitisk utvalg)
- «Opsjonsavtaler for fornybar energi bør forbys» (Motvind Sørvest)
- Kraftløftet - urealistisk og uansvarlig» (Motvind Sørvest)

Styret mente alle disse enten var svært gode, eller omhandlet et tema som er viktig for Motvind Norge å ha en resolusjon på. De ble oversendt til Redaksjonskomiteen med kommentarer fra styrets behandling av de. Styret mottok også et forslag til resolusjon, «**Resolusjon solkraft**» fra Eivind Salen, som ble oversendt direkte til komiteen uten egen vurdering da det ble mottatt etter styrets behandling.

Tekstene til disse 8 resolusjonsforslagene er ikke gjengitt her. Styret tar kontakt med forslagstillerne. Dersom noen av de ønsker å opprettholde sitt opprinnelige resolusjonsforslag til behandling på landsmøtet, så ettersendes de til landsmøtedeltakerene og medlemmene.

Redaksjonskomiteen har deretter omarbeidet de innkomne forslagene, og foreslår **seks resolusjoner** som er gjengitt under.

Redaksjonskomiteen har prioritert uttalelsene etter rekkefølgen som fremgår i dokumentet her. Det er 6 uttalelser. En for mye i forhold til mandatet som ble vedtatt. Komiteen ønsker at landsmøtet kan ta stilling til om vi skal utvide antallet, eller om de vil velge bort en.

Styret har vurdert alle resolusjonene og innstiller at alle blir vedtatt av landsmøtet, selv om det er et flere enn mandatet tilsier.

Landsmøte 2024 – Energieffektivisering

Sats på energieffektivisering nå!

Motvind Norge mener norske myndigheter har forsømt seg i altfor mange år ved å fokusere på ny kraftutbygging i stedet for å utnytte den energien vi har på en bedre måte.

Eksempelvis har Sintef og Skanska i regi av forskningssenteret ZEN beregnet at det er mulig å spare 13 TWh i året innen 2030, og 42 TWh innen 2050 ved å gjøre eksisterende bygg mer energieffektive. Det betyr en halvering av energibruken i bygningsmassen og tilsvarer strømproduksjonen til om lag 3400 store vindturbiner.

Motvind Norge vil arbeide for at statens virkemiddelapparat skal følge EUs prinsipper om like rammevilkår. Det betyr at støtten til enøk-tiltak i norske bygninger skal være like stor som støtten til eksempelvis anlegg for hydrogen og amoniakkproduksjon, det vil si minst 80 prosent. Politikken må følges opp med et regelverk som gjør det mulig for alle, også for folk med lav inntekt, å benytte seg av offentlig støtte gjennom for eksempel Enova og Husbanken. Dette kan gi befolkningen et eierforhold til dette grønne skiftet som er forståelig og som samtidig reduserer husholdningens strømutfgifter.

En slik reduksjon i energibruken vil frigjøre stor kapasitet i et presset strømmnett, da det vil redusere behovet for forsterkning av linjenettet. Mindre belastning gir også mindre overføringstap. I tillegg vil det gi stor reduksjon i strømkostnadene til offentlige bygg, bedrifter og husholdninger over hele landet. Gjennom tiltak for energieffektivisering i alle deler av samfunnet bidrar man også til lokal verdiskapning for byggebransjen. Det er vanskelig å se andre tiltak som har så mange positive konsekvenser og så få negative konsekvenser som dette. På veien til lavutslippssamfunnet kan lokal verdiskapning prioriteres. Myndighetene bør ha oppdaterte utredninger av mulighetene innen dette feltet, og ikke gjennom vindkraften stimulere til verdiskapning og profitt hovedsakelig for utenlandske aktører.

Energieffektivisering kan raskt frigjøre store kraftmengder på en konfliktfri måte. Vi unngår at høye strømpriser rammer befolkningen i like stor grad som nå, samtidig som det vil spare samfunnet for store kostnader og store naturinngrep. Bruker vi strømmen riktig, vil det også bidra til å oppfylle vedtatte klimamål.

Motvind Norge ber Regjeringen om en kraftfull satsing på ENØK-tiltak. Gjennom dette kan en betydelig andel av energien som trenges for å nå klimamål skaffes til veie. Samtidig vil linjenettet avlastes. Satsingen kan gi oppdrag til lokal byggenæring og vil redusere strømutfgiftene for private, næringsliv og det offentlige. Effektivisering i stedet for mer nedbygging av natur og nærområder gir også legitimitet til et grønt skifte.

Landsmøte 2024 – EUs Fornybardirektiv

Motvind Norge krever at EUs fornybardirektiv (EU) 2023/2413, som er på høring i Norge i april 2024, må avvises i sin helhet

EUs nye versjon av fornybardirektivet vil bli svært omfattende og inngripende i norske lover. EU ønsker at Norge, som medlem i EØS, skal implementere fornybardirektivet og gjøre det til et lovverk som overstyrer nasjonalt lovverk. EU utøver i dag press på våre myndigheter for å få det hurtig innført.

Dersom fornybardirektivet blir implementert i Norge vil det medføre at mange av **plan- og bygningslovens prosesser blir overstyrt**. Fornybardirektivet legger opp til haste-prosesser med svært korte tidsfrister og automatisk godkjenning om myndighetene ikke klarer å overholde tidsfristene.

Kanskje den mest inngripende klausulen er at fornybarprosjekter skal defineres som å være av **vesentlig samfunnsmessig interesse**. Dette er en definisjon som vil legge veien åpen for systematisk bruk av statlig plan for godkjenning av, eksempelvis, vindkraftverk. En rekke diffuse kriterier vil åpne muligheter for vindkraftbransjen til å styre og manipulere prosessene. Resultatet vil uvegerlig bli at innbyggernes rett til deltagelse og innflytelse på konsesjonsprosessene blir overkjørt og sterkt begrenset.

Kommunene vil igjen miste kontroll over energiutbygging og få redusert sin selvråderett. Det skal **forhåndsutpekes** områder for utbygging. Store natur- og friluftsområder vil kunne bli ødelagt. Dessuten kreves **fortsatt utbygging** - inntil EUs totale mål for fornybart er oppnådd..

Det er neppe noe annet land i verden hvor ødeleggelsene av naturen fra vindkraftutbygging blir mer permanent enn i norske fjell og heier. Det vil ta titusener av år for naturen å viske ut de massive inngrepene som gjøres når naturen industrialiseres gjennom vindkraftutbygging. Skadeverket på Norges natur med sin særpregede geologi vil bli flere størrelsesordener mer inngripende og varig enn i slettelandene i Europa som dette direktivet er laget for å dekke. De fleste vindkraftverk på kontinentet er bygd i områder hvor man lett kan glatte over og dekke til sporene etter vindkraften når den om få år er forbi. Det vil derfor være ekstra meningsløst og skadelig å innføre direktivet i Norge.

Fornybardirektivet setter EUs og vindkraftbransjens ønsker over innbyggernes behov og over det norske samfunnsmulighet til å ta vare på vår felles naturarv. Fornybardirektivet må ikke inntas i Norge eller i EØS-avtalen. Det må heller ikke innføres bit for bit i våre lover og regler, hverken i offentlighet - eller på bakrommet.

Landsmøte 2024 – Havvind

Motvind Norge mener havvindsatsingen er brudd på prinsipper og avtaler

Føre-var-prinsippet angir hvordan man skal håndtere manglende kunnskap og manglende vitenskapelig sikkerhet. Prinsippet skal la tvilen komme miljøet og naturen til gode. Prinsippet finnes i norsk og internasjonal rett, og det er tatt inn i Klimakonvensjonen og Konvensjonen om biologisk mangfold.

Vindkraft på land ble bygget i strid med føre-var-prinsippet. Konesjoner ble delt ut og prosjekter igangsatt uten at man hadde tilstrekkelig oversikt over konsekvensene. Prosessene var ofte ikke i henhold til lov og forskrift. Da konsekvensene ble tydelige, var det vanlige folk som systematiserte og kommuniserte kunnskapen, med Stortingets stopp i konsesjonsbehandling som resultat.

For havvind finnes det ikke noe regelverk tilsvarende det vi har for annen industri til havs, altså olje- og gassutvinning. Naturmangfoldloven gjelder ikke offshore. Ifølge Klima- og miljødepartementet vil det komme et lovforslag til en havmiljølov i løpet av 2024. I mellomtiden har regjeringen foreslått å begrense innsynsretten i havvindsaker, stikk i strid med demokratiske grunnprinsipper.

Oslo Tingrett kjente tillatelsen til tre olje-/gassfelt ugyldige i januar 2024 fordi **globale klimaeffekter** ikke var vurdert. Globale klimaeffekter av fornybarprosjekter, fra mineraler og materialer, alle prosesser og faser inkludert distribusjon, balansekraft og hvilken energi som erstattes - må da også være et krav.

Det internasjonale havpanelet mener vi må verne 30% av havet innen 2030. Norge har kun vernet 0,5%. Vi vet at plastpartikler og miljøgifter er et økende problem globalt. Biologisk mangfold er under sterkt press, og en rekke arter er kritisk truet. Sjøfugler er blant de mest truede virveldyr, ifølge ornitologene. **Miljøkonsekvenser** for havvindsatsingen er ikke kartlagt. Likevel innføres nye trusler og med overveiende sannsynlighet mer forurensing.

Motvind Norge mener det er uansvarlig å fremme en industrietablering med ukjente konsekvenser, i strid med føre-var-prinsippet, med mangelfullt lovverk og redusert innsyn. Subsidiert naturødeleggelse er heller ikke tillatt iht Naturavtalen. Hvis vi mener noe med økt vern av hav, må vi starte nå!

Landsmøte 2024 – Hemmelige grunneieravtaler

Hemmelige grunneieravtaler for areal til vindkraftanlegg/hybridanlegg bør forbys

En opsjonsavtale er i energisaker en (oftest hemmelig) avtale som regulerer utbyggers rett til å leie areal av en grunneier for å bygge energianlegg. Dersom utbygging realiseres vil avtalen med grunneier erstattes av en leieavtale som tinglyses. Grunneieravtaler omtales ofte som "fase 0" i forretningsmodellen for vindkraftutbygging.

Regjeringen har i Hurdalsplattformen sagt om eiendomspolitikk og vern av matjord at de vil *"Vurdere forbod mot opsjonsavtaler på dyrka eller dyrkbar mark"*. Årsaken er at dette er en knapphetsressurs.

Motvind Norge mener at forbud også må vurderes for opsjonsavtaler som gjelder arealinngrep i naturområder.

Grunneieravtaler for vindkraftanlegg/hybridanlegg i naturområder er uønsket fordi:

- Vedtatte kommuneplaner og regionale planer undergraves
- Åpne og demokratiske prosesser i arealforvaltning og samfunnsplanlegging utfordres
- Nasjonal natur- og miljøpolitikk svekkes
- Allemannsretten svekkes betydelig
- Interesse for aktiv jordbruksdrift kan reduseres
- Videresalg av konsesjon og leieavtaler til ukjente eiere kan gjøre det uklart for kommunale myndigheter og grunneiere hvem som er motparten ved uenighet
- Det er avtaler mellom parter med ulik forhandlingsstyrke, med en åpenbar fare for uforholdsmessighet
- Grunneiere kan oppleve at de ødelegger for samfunnets interesser om de avslår tilbud
- Store pengebeløp gjør at det kan lønne seg for grunneiere å gi utbyggere tilgang til å bygge ned verdifulle naturområder
- Grunneiere mister råderetten over egen eiendom
- Avtalene vil hefte ved eiendommen i generasjoner og problematiser eventuelt salg

Opsjonsavtaler er ødeleggende for samfunn og miljø. Norsk energipolitikk kan ikke baseres på dette, og praksisen må opphøre. Motvind Norge ber derfor regjeringen vurdere et generelt forbud mot opsjonsavtaler på arealer i strid med gjeldende planer.

Landsmøte 2024 – Naturhensyn og ansvarlig energiforvaltning

Motvind Norge krever en ansvarlig energiforvaltning der hensynet til naturens økosystem alltid er førende.

NHO, LO og Regjeringen har sammen lagt fram rapporten «Kraftløftet». Her blir alle innmeldte ønsker om kraft uten videre gjort om til behov, mål og tiltak, som igjen brukes til prognoser om store kraftunderskudd i løpet av få år. Disse skal legitimere rasering av naturen vår uten at det blir gjort noen sannsynlighetsvurdering av gjennomførbarhet for innmeldte behov.

Norge har forpliktet seg til å følge opp Naturavtalen fra COP15. Avtalen innebærer blant annet vern av 30% av våre naturområder og restaurering av 30% tapte naturområder innen 2030. Vernet skal være representativt for alle naturtyper. Naturskadelige subsidier skal reduseres med 500 milliarder dollar på global basis. Med Norges aktive rolle i utarbeidelsen av Naturavtalen (Montreal desember 2022), forventer Motvind Norge at aktivt naturvern er en del av løsningen.

Det er uakseptabelt at norske myndigheter ignorerer forpliktelsen til å ta vare på egen natur gjennom å godkjenne omfattende nedbygging i stort tempo. Naturtap er en direkte trussel mot menneskehetens livsgrunnlag. Klima og natur må sees i sammenheng ved å velge klimatiltak som ikke skader naturen. FN sier at arealendringer er den største trusselen mot naturmangfold.

Vindkraftutbygging i Norge er svært arealkrevende med behov for omfattende infrastruktur i naturområder hvor det er få eller ingen inngrep fra før. Vindkraftverkene bygges ofte på fjell, i skog og på myr, og bruk av disse naturarealene fører til utslipp av klimagasser. Naturinngrepene er ofte mer enn tre ganger større enn det som er oppgitt i planarbeidet. Det er et alvorlig problem at det mangler troverdige, totale klimaregnskap for vindkraftutbygging i norsk topografi.

Naturtap og klimaendringer løses ikke med å øke energiforbruket. Motvind Norge mener energimyndighetene må prioritere hvordan norsk kraft skal brukes og at eksporten begrenses kraftig. Prissettingen av energi må frikobles fra internasjonal børs. Eksisterende vannkraftverk må effektiviseres og overskuddsvarme fra industrien må utnyttes for fullt. Vi må slutte å bygge ned natur til energiformål samtidig som vi tillater store energitap i hele systemet.

Motvind Norge krever en omstilling til en ansvarlig og rettferdig naturvern- og energipolitikk, med et sterkt redusert forbruk av naturressurser.

Landsmøte 2024 – Nye energiformer på naturens premisser

Fra ENERGIPOLITIKK PÅ NATURENS PREMISSE fra 2021:

«Det er likevel viktig at det settes i gang forskning og utvikling av energiformer som ikke krever nye naturinngrep. Dette bør prioriteres slik at ingen naturødeleggende vindkraftanlegg skal være en del av vår energiforsyning i fremtiden.»

Siden forrige landsmøte er det etablert et voldsomt økende press om mer vindkraft på land fra utbyggere, regjering, NHO og LO, ref «Kraftløftet». I møte med en usikker framtid må Motvind Norge ta høyde for at selv urealistiske prognoser brukes ubehersket for å tvinge fram nye vindkraftkonsesjoner. Dette gjør at Motvind Norge bør kreve at Norge utvikler et beslutningsgrunnlag som gjør at kjernekraft, geotermisk energi og annen fornybar kraftproduksjon som ikke kommer i konflikt med naturen, kan bli vurdert som et alternativ når framtidige kraftbehov skal møtes. Selv om det skulle vise seg at prognosene for framtidig kraftbehov er urealistisk høye.

For det er en annen problemstilling som også er en god grunn til at Norge bør utvikle grunnlag for å kunne vurdere annen energiproduksjon: Innen 2052 går konsesjonsperiodene for alle de 65 vindkraftverkene med dagens 1392 turbiner ut, de fleste i perioden 2035-2052. Det er lett å se for seg den serien av søknader om forlenget konsesjonsperiode vil komme, gjerne kombinert med søknad om utskifting til nye og større turbiner. De eksisterende vindkraftverkene kan ifølge NVE (teoretisk) produsere 16,9 TWh/år.

Å sikre at det finnes alternativ tilgang på energi til erstatning for demonterte vindkraftverk vil kunne bidra til en god begrunnelse for at søknader om forlengelse/nye konsesjoner blir avslått. Innen 2035 må vi anta, og håpe på, at det er gjort betydelige investeringer for å ta ut potensialet for økt tilgang på effekt og energi gjennom energieffektivisering og oppgradering av vannkraften. Vi kan også regne med at det vil være bygd noe solenergi på eksisterende bygningsmasse. Dersom disse nevnte tiltakene er tilstrekkelige, vil myndighetene kunne si nei til forlengelser/nye konsesjoner, og alle eksisterende vindkraftverk vil kunne demonteres. Det er likevel ikke sannsynlig at dette vil skje, fordi vindkraftbransjen høyst trolig vil bruke store midler på å få fram nye prognoser med mål om å dokumentere behov for forlengelser/nye konsesjoner.

Dersom myndighetene åpner for utredning av kjernekraft, geotermisk energi og annen fornybar energiproduksjon nå, kan det om anslagsvis 10 år være mulig å ha disse produksjonsmetodene tilgjengelig i Norge. I så fall kan alle etablerte vindkraftverk uansett demonteres når konsesjonsperioden går ut, selv om energieffektivisering, oppgradering av vannkraft, solenergi på bygg og geotermisk energi ikke har gitt strøm nok. Da kan dette gi det vi trenger ekstra for at naturen kan tilbakeføres til det den var, «i den grad det er mulig» som det heter i konsesjonsvedtakene.

Forslag til vedtak

For å skåne naturen mot de inngrep vindkraften i dag fordrer, og for å bidra til demontering og tilbakeføring til natur de områdene som i dag er ødelagt av eksisterende vindkraftanlegg, ber Motvind Norge regjeringen utrede kjernekraft, geotermisk energi og annen fornybar, naturvennlig energiproduksjon som et mulig framtidig tilskudd til norsk

energiforsyning. Det vil, dersom fremtidige energibehov skulle tilsi det, gi norske myndigheter grunnlag for å vurdere og eventuelt beslutte å åpne for bygging og utvikling av disse formene for energiforsyning også i Norge.